

قانونمندی و نظام] تجلی تقدیر الهی

حاکم بر جهان] زمینه ساز حرکت و پویایی انسان (معلول)
خلقت (علت)] به کارگیری اراده و اختیار انسان می شود.

شناخت قوانین جهان خلقت

بر اساس تقدیر الهی، قانونمند است و پدیده های آن در دایره قوانین خاصی مسیر تکاملی خود را می پیمایند.

تعریف سنتهای الهی] آیه مرتبط: «قد خلت من قبلکم سنن فسیروا فی الارض فانظروا کیف کان عاقبه المکذبین»

پیام آیه: برای عبرت آموزی با مطالعه زندگی گذشتگان می توان دریافت که حیات انسان دارای سنتها و قوانین الهی است.

انواع سنتهای الهی:

در لغت به معنای: امتحان

در اصطلاح دینی: قرار دادن فرد، در شرایطی و موقعیتی که، صفات درونی خود را بروز دهد و درستی یا نادرستی آنچه را که ادعا کرده مشخص سازد.

۱. در امتحان] غالبا از حقیقت درون افراد بی خبر هستیم،

تفاوت امتحان الهی] بشری] می کوشیم تا از طرق امتحان کردن آنها به آگاهی لازم برسیم.

و امتحان بشری] ۲. امتحان] برای آگاه شدن از درون افراد نیست،

خداوند] بلکه برای رشد دادن و به ظهور رساندن استعدادها و نشان دادن تمایلات درونی افراد است.

۱) سنت ابتلاء] عام ترین و فراگیرترین قانون خداوند است.

(امتحان الهی)] ثابت و همیشگی (تغییرناپذیر) است.

(آزمایش الهی)] شامل همه انسانها در همه دورانها می شود. (زندگی هر انسانی، چه مومن و چه کافر صحنه انواع امتحانها و آزمایش ها است)

هویت و شخصیت انسانها با این ابتلائات (آزمایشها) ساخته می شود و شناخته می گردد.

امام صادق (ع) درباره رابطه] «انما المومن بمنزله کفه المیزان کلما زید فی ایمانه زید فی بلائه» به راستی که مومن به منزله کفه

مراتب ایمان و مراتب امتحان] ترازوست، هر اندازه ایمانش افزوده شود، امتحانش نیز افزوده می شود.

آیه های] «و نبلوکم بالشر و الخیر فتنه و الینا ترجعون» و «قطعاً شما را با شر و خیر می آزمایشیم و به سوی ما بازگردانده میشوید».

مرتبط] «احسب الناس ان یترکوا ان یقولوا آمنا و هم لایفتنون» «آیا مردم .... همین که بگویند ایمان آوردیم و آزمایش نمی شوند»

پیام] همه انسانها در طول عمر خود در معرض آزمون الهی قرار می گیرند.

آیه های] هر کس ادعای ایمان کند، در معرض امتحان (فتنه) قرار می گیرد.

انواع مردم در مقابل دعوت] ۱. دسته ای هدایت الهی را می پذیرند.

انبیاء به دین الهی] ۲. دسته ای که لجاجت ورزیده و در مقابل حق می ایستند.

۲) امداد عام الهی] خداوند امکانات و لوازم رسیدن به خواسته ها و هدفهای هر دو گروه را فراهم و در اختیارش قرار می هد.

قرآن کریم: کسانی که زندگی دنیا و تجملات آن را بخواهند، حاصل کارهایشان را در همین دنیا به آنان می دهیم و کم و کاستی نخواهد دید.

آیه مرتبط: «کلا نمدهولاء و هولاء من عطاء ربک و ما کان عطاء ربک محظورا» هر یک از اینان و آنان را مدد می رسانیم ....

پیام آیه: رحمت الهی به همه افراد جامعه چه نیکوکار و چه بدکار مدد می رساند.

در اصطلاح دینی: آسان نمودن

خداوند شرایط و اسباب را برای کسی که با نیت پاک، قدم در راه حق می گذارد و در این راه سعی و تلاش می کند چنان فراهم می سازد که وی بتواند آسانتر به مقصد برسد.

۳) امداد خاص] جلوه های] ۱) نصرت الهی و هدایت الهی به دنبال تلاش و مجاهدت (خداوند، انسان تلاشگر و مجاهد را حمایت می کند).

(توفیق الهی)] ۲) ایجاد زمینه مناسب برای رشد و تعالی شخص مومن

نقش تعیین کننده در کسب توفیق الهی ← عامل درونی است.

آیه مرتبط: «و الذین جاهدوا فینا لنهیدینهم سبلنا و ان الله لمع المحسنین»

ترجمه: و کسانی که در راه ما جهاد کنند حتماً آنان را به راههای خود هدایت می کنیم و در حقیقت خداوند با نیکوکاران است.

پیام آیه: خداوند کسانی را که در راه او قدم بردارند، به طور خاص امداد می کند.

خداوند به بندگان خود محبت دارد، با همه آنان، چه نیکوکار و چه گناهکار، به لطف و مهربانی رفتار می کند.

قرآن کریم: پروردگار شما، رحمت را بر خود، واجب کرده است.

«یا من سبقت رحمته غضبه»: ای خدایی که رحمتش بر غضبش سبقت گرفته است.

۱. آمرزش گناهان با توبه

۲. آمرزش برخی گناهان با انجام کار نیک (حسنات)

۳. حفظ آبروی بندگان گناهکار

۴. پذیرش عبادت اندک

۵. رضایت سریع از کسی که طلب آمرزش کرده است.

۶. خداوند عمل نیک را چند برابر پاداش و کار بد را فقط به اندازه خودش جزا می دهد.

۷. وقتی انسان کار نیکی انجام می دهد، خداوند به فرشته اش فرمان می دهد که فوراً آن را ثبت نماید، اما وقتی گناهی مرتکب می شود از فرشته خود می خواهد صبر کند.

آیه مرتبط: «من جاء بالحسنة فله عشر امثالها و من جاء بالسيئة فلا يجزي الا مثلها و هم لا يظلمون»

ترجمه: کسی که کار نیکی بیاورد ده برابر آن پاداش می گیرد و کسی که کار بدی بیاورد جزء به اندازه آن کیفر نمی شود.

پیام [مطابق با سنت الهی سبقت رحمت الهی بر غضب (میان پاداش و کیفر تفاوت وجود دارد).

آیه] مربوط به حسنات و سیئات - بحث معاد

انسانی که (۱) خداوند برای او شرایطی فراهم می کند که بتواند توبه کند و از گناه دوری نماید.

به دام (۲) اگر کسانی چنان در گناه و باطل پیش روند که از کار خود خرسند باشند و با حق، دشمنی و لجابت ورزند،

گناه می افتند] خداوند به آنها فرصت می دهد که وسیله غوطه ور شدن در گناهان قرار می دهند.

۵) املاء بتدریج مهلت ها و نعمتها و امکانات با اختیار و اراده خودشان به صورت بلای الهی جلوه گر شده و باعث می شود که بارگناهان آنان

و هر روز سنگین و سنگین تر شود و بتدریج به سوی هلاکت ابدی نزدیکتر می شوند.

استدراج آیه مرتبط: «و الذين كذبوا بآياتنا سنستدرجهم من حيث لا يعلمون و املي لهم ان كيدي متين»

پیام آیه: برخی انسانها بتدریج گرفتار عذاب می شوند.

قرار گرفتن در دایره سنت املاء و سنت استدراج نتیجه عمل خود انسانهاست.

علی(ع): چه بسا احسان پیاپی خدا، کسی را گرفتار کند... و خدا هیچ کس را همانند کسی که به او مهلت داده امتحان و آزمایش نکرده است.

آینده زندگی هر فرد و اتفاقاتی که برای او رخ می دهد، در موارد بسیاری تحت تاثیر رفتارهای گذشته او است.

امام صادق(ع): «من يموت بالذنوب اكثر ممن يموت بالاجال و من يعيش بلاحسان اكثر ممن يعيش بالاعمار»

«کسانی که بواسطه گناه می میراند از کسانی که بواسطه سرآمد عمرشان می میرند بیشترند و کسانی که به

سبب نیکوکاری زندگی دراز دارند، از کسانی که به عمر اصلی زندگی می کنند، بیشترند.»

عمر را افزایش ۱. صلح رحم و محبت به خویشان

می دهد ۲. دادن صدقه

عمر را کاهش ۱. قطع رحم

می دهد ۲. بی محبتی به خویشان

زندگی را ۱) احسان به والدین ۴) آب دادن به درخت تشنه

بهبود می بخشد ۲) امانت داری ۵) سیراب کردن حیوانات

۳) لقمه حلال ۶) برطرف کردن اندوه و غصه دیگران

نزول بلاء و ۱- ظلم به دیگران

عدم استجاب دعا ۲- افزایش گناه

آیه مرتبط: «و لو ان اهل القرى آمنوا و اتقوا لفتحنا عليهم بركات من السماء و الارض»

پیام آیه: مطابق با سنت الهی، رفتار خوب یا بد انسانها در سرنوشت آنها تاثیر دارد.